
Test Barvy života

Test Barvy života

27.8.2012 12:10 ČRo 1 - Radiožurnál Zpráva, autor: Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

České školy zaplavily v posledních letech desítky různých psychologických testů. Některé odhalují osobnost žáků a učitelů, jiné atmosféru ve třídách. Mezi řediteli škol a pracovníky poraden je teď oblíbený třeba test nazvaný Barvy života. Navzdory tomu, že před ním varují renomovaní psychologové, metodu přirovnávají k šarlatánství a bojí se, že může negativně ovlivnit budoucnost dětí.

Klára BÍLÁ, redaktorka
Petra BENEŠOVÁ, redaktorka
redaktorka

Když si učitelé na pražské Základní škole Eden chtěli zjistit, jaký mají jejich žáci vztah ke škole, vyzkoušeli jednoduchý test na počítači. Děti pozorovaly na obrazovce uprostřed kruhu vždy jedno slovo. Kolem něj bylo osm barevných koulí. Děti si některé z nich vybraly a to vždy podle toho, jaký barevný odstín se jim líbil ke konkrétnímu pojmu. Výsledky ukázaly atmosféru ve škole, popisuje ředitelka Jana Churáčková.
Jana CHURÁČKOVÁ, ředitelka Základní školy Eden

V podstatě šlo o to, abychom zase jinou formou zmapovali třídní kolektivy, co se týče jejich nastavení na vzdělávání obecně, na školu.

Klára BÍLÁ, redaktorka
Petra BENEŠOVÁ, redaktorka
redaktorka

Tuto psychologickou diagnostiku s názvem Barvy života připravila pro stovky škol soukromá firma DAP Services. Metodu, se kterou lze testovat všechny věkové kategorie, ale ostře kritizuje Unie psychologických asociací. Podle předsedy Unie a prorektora Univerzity Karlovy Stanislava Štecha nejde o žádnou věrohodnou diagnostiku.

Stanislav ŠTECH, předseda Unie psychologických asociací, prorektor Univerzity Karlovy

Postavit jaksi testování nebo diagnostiku něčeho jenom na metodě, která funguje na principu nějakých barvových asociací či asociací barvy, už to samo o sobě je první záležitost, která je velmi podezřelá.

Klára BÍLÁ, redaktorka
Petra BENEŠOVÁ, redaktorka
redaktorka

Odborníci před testy varují. Podle dětského psychologa Václava Mertina není vůbec jasné, jak diagnostika funguje.

Václav MERTIN, dětský psycholog

Ty údaje, které jsou k dispozici, to není možné, aby to měli schovaný, to musejí dát k dispozici té nejširší psychologické veřejnosti.

Klára BÍLÁ, redaktorka
Petra BENEŠOVÁ, redaktorka
redaktorka

Soukromá firma, která za poplatek testy připravuje, ale oponuje, že metodika je správná, říká ředitel společnosti Jiří Šimonek.

Jiří ŠIMONEK, ředitel společnosti DAP Services

Máme i statisticky ověřeno, že to funguje pomocí klasických statistických matematických metod. Bude muset dojít k akademické diskuzi, kde se tyhle argumenty vyřikají. My dlouhodobě vlastně Unii o to žádáme.

Klára BÍLÁ, redaktorka
Petra BENEŠOVÁ, redaktorka
redaktorka

Unie, která zaštiťuje několik sdružení v Česku, ale tvrdí, že pokud se učitelé podle barevné diagnostiky řídí, je to vážný problém. Pro ředitelku Janu Churáčkovou ale je to jen jedna z možností, jak se o dětech a svém týmu něco dozvědět. Jana CHURÁČKOVÁ, ředitelka Základní školy Eden

Nás ty informace, které jsme zjistili, nás rozhodně nepřekvapily. To je takový argument pro to, že něco na tom určitě je. Klára BÍLÁ, redaktorka
Petra BENEŠOVÁ, redaktorka
redaktorka

Školy při výběru různých testů nic neomezuje. Stejně tak nikdo přímo nenařizuje pedagogicko-psychologickým poradnám, jaké metodiky mají výhradně používat. Také jednotlivé kraje jako zřizovatelé škol a poraden mohou zvolit jakoukoliv formu testování. Barvy života si vybral i Zlínský kraj, který chtěl před lety pomoci žákům, aby si dobře zvolili svoji budoucí kariéru. Na kurzech kraj vzdělával pedagogy a psychology, dětem pak nabídnul série online testů, vysvětluje pracovnice úřadu Šárka Bařáková. Šárka BAŘÁKOVÁ, pracovnice úřadu

Každý test trval půl hodiny. Měl tam asi 120 slov, které se před ním zobrazoval, ano, a k tomu přiřazoval vlastně ty barvy.

Klára BÍLÁ, redaktorka
Petra BENEŠOVÁ, redaktorka
redaktorka

Za 4 roky prošlo testováním více jak 9 tisíc školáků. Kraj metodu Barev života hájí. Výhody říká radní pro školství za ODS Josef Slovák. Josef SLOVÁK, radní pro školství /ODS/

Ty testy prakticky slouží jako podpůrný nástroj pro volby rodičů. A vždycky říkáme, že jak výchovný poradce, tak kariérní poradce nebo ta poradna si může zvolit z té škály testů jakýkoli. Jestliže tato metoda byla použita jako jedna z mnoha, tak v tom nevidím žádný problém a je to na rozhodnutí toho konkrétního psychologa. Klára BÍLÁ, redaktorka
Petra BENEŠOVÁ, redaktorka
redaktorka

Ministerstvo školství ujišťuje, že psychology a odborníky na poradenství proškoluje a upozorňuje je na špatné metodiky. Klára Bílá a Petra Benešová, Radiožurnál.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

A dětského psychologa Václava Mertina zdravím teď živě do našeho přenosového vozu. Dobré odpoledne. Václav MERTIN, dětský psycholog

Dobré odpoledne.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane Mertine, jakým způsobem je tedy možné hodnotit kvalitu psychologických testů? Václav MERTIN, dětský psycholog

Tak na hodnocení kvality existují pravidla, to, co říkal pan kolega Šimonek, tak je pravda, že mají statistický charakter, nicméně s psychologickými testy by měl pracovat psycholog. Ona ta představa, že já dám nějaký test, vyjde mi nějaké číslo a já na základě toho rozhodnu, to je velice naivní. To s psychologii dneška nemá vůbec nic společného. Já pracuju

s tím klientem jako na mnohem širší bázi a ta testová metoda, to je jenom dílčí podnět k tomu, abych já si vytvářel další hypotézy a ty potom ověřoval, takže jestliže s tou metodou pracují běžně lidé, kteří nemají psychologické vzdělání, tak i kdyby byla sebelepší, což o této já si dovoluji pochybovat, tak to není korektní psychologická práce.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

A když takový test se nepovede nebo když ho odborníci označí třeba vysloveně za šarlatánství, může uškodit dětskému vývoji opravdu, nebo je to spíš o tom, že je to ztráta času a v podstatě děti, rodiče, pedagogové se tomu věnují zbytečně?

Václav MERTIN, dětský psycholog

Tak jestli byste dovolila, to šarlatánství je pro mě zbytečně silné. Ten každý možný test jako lze použít. Nicméně musí splňovat určité charakteristiky a dokud to ta firma nedá na stůl, tak se nemáme moc o čem bavit. Druhá věc je, že žádný test sám o sobě nebo skoro žádný test sám o sobě nemůže ublížit, ale to, co z toho potom my vyvozujeme.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Jak vážně možná vezmeme ty výsledky.

Václav MERTIN, dětský psycholog

Ano, a hlavně co na základě toho třeba s tím dítětem děláme, co mu doporučíme a tak dále. Takže tam riziko existuje.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Důležitá věc, co nebo kdo rozhoduje o tom, jaké testy se budou na tuzemských školách užívat, jestli je to třeba na libovůli jednotlivých ředitelů?

Václav MERTIN, dětský psycholog

Tak to byla otázka?

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Ano, to byla otázka na vás.

Václav MERTIN, dětský psycholog

No, tak jako psychologické testy by ve školách vůbec neměli používat. Psychologické testy patří do ruky odborníkům ne proto, že bychom se báli, že by se snad něco prozradilo, nebo že bychom je už nemohli používat, ale platí to pro každou profesi, že má určité, určité věci, které dělá, protože ten odborník vystudoval, má nějakou praxi. Já taky nemůžu dělat právnické záležitosti, i když jako laik samozřejmě rozumím všemu a vím všechno, ale právník nejsem, tak ani učitelé by, kdybych mohl prosit, by se neměli úplně plést do psychologické diagnostiky, která je určena psychologům.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

A když tedy zůstaneme u té psychologické praxe a vezmeme si třeba psychologickou poradnu, potřebuje nějaký certifikát, nějaký speciální papír na to, aby mohla působit ve školách v rámci poradenství?

Václav MERTIN, dětský psycholog

No, tak všechny psychologické, pedagogicko-psychologické poradny jsou zařazeny do rejstříku škol a školských zařízení. Pokud ta instituce není, tak neznámá, že by dělala třeba špatnou práci, to vůbec ne, ale má ve vztahu ke školství omezené možnosti a pravomoce.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

A kontroluje stát dobře firmy, které se, nebo psychologické poradny, které se toho účastní, jestli odvádějí dobrou práci?

Václav MERTIN, dětský psycholog

Já jsem slyšel v tom předcházejícím vyjádření, že ministerstvo varuje a ministerstvo vzdělává. Já si nejsem vědom, že něco takového opravdu existuje. Ani si nejsem vědom zejména po zrušení institutu pedagogicko-psychologického poradenství, že by byla tady instituce, která by psychology vzdělávala.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Upřesňuje dětský psycholog Václav Martin. Já děkuji, že jste si udělal čas, na shledanou.

Václav MERTIN, dětský psycholog

Hezké odpoledne.